

อาสาสมัครป้องกันสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพรง จังหวัดปราจีนบุรี

ในพื้นที่ตำบลหนองโพรง มีโรงงานจำนวน 13 แห่ง ซึ่งโรงงานเหล่านั้นได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านมลพิษในพื้นที่เป็นอย่างมาก เช่น ปล่อยสารเคมีลงในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ทางการเกษตรของชาวบ้าน ปล่อยสารเคมีใกล้แหล่งน้ำ โรงงานกระดาษทิ้งของเสียจากการผลิตด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ทำให้ประชาชนในบริเวณใกล้เคียงหว่นเกรงถึงอันตรายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพและอนามัย

ในเบื้องต้นประชาชนจึงได้เข้าร้องเรียนปัญหาต่อ อบต.หนองโพรง และนำตัวอย่างสารเคมีที่ถูกลักลอบทิ้งไว้มาให้ตรวจสอบ แม้ว่า อบต. จะไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการกับโรงงานที่ทิ้งสารพิษแต่อย่างไร แต่หากปล่อยให้เกิดการฝังกลบเกิดขึ้น อาจก่อให้เกิดอันตรายที่รุนแรงต่อประชาชนชนได้ คณะผู้บริหารของ อบต.หนองโพรงจึงมีแนวคิดในการสร้างมาตรการป้องกันมิให้โรงงานกระทำการในลักษณะดังกล่าว โดยวิธีการเฝ้าระวังการกระทำที่ไม่ถูกต้องในการลักลอบปล่อยของเสียจากโรงงาน

ข้อมูลพื้นฐาน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ศรีมหาโพธิ์

จังหวัด: ปราจีนบุรี

ประชากร: 10,160 คน

พื้นที่: 82.95 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

อบต.หนองโพรงจัดทำโครงการ "อาสาสมัครป้องกันสิ่งแวดล้อม" ขึ้นในปี 2545 โดยรับสมัครอาสาสมัครในพื้นที่เพื่อช่วยสอดส่องดูแลเรื่องการทำลายสิ่งแวดล้อม โดยการทิ้งขยะพิษหรือสารเคมีในพื้นที่สาธารณะและแจ้งให้ อบต.หนองโพรงทราบ

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดฝึกอบรมอาสาสมัครโดยให้ผู้นำชุมชนคัดเลือกอาสาสมัคร หมู่บ้านละ 10 คน รวม 130 คน เพื่อเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสิทธิของประชาชนที่จะได้รับความคุ้มครอง โดยเชิญวิทยากรมาจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
2. อาสาสมัครแต่ละหมู่บ้านทำหน้าที่สอดส่องดูแลปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม และแหล่งอื่นๆ แล้วแจ้งให้กับ อบต. ทราบ หลังจากนั้น อบต. จะทำหน้าที่ในการออกตรวจสอบสภาพพื้นที่ที่มีการรับแจ้ง แล้วทำรายงานส่งไปยังอำเภอ ทางอำเภอจะตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และส่งเรื่องไปยังจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป
3. อาสาสมัครทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของตน ทราบและเข้าใจในวงกว้าง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจสิทธิของตน

การระดมทรัพยากร

- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ**
- งบประมาณของ อบต.หนองโพรงในปี 2545 จำนวน 15,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้
 - ค่าตอบแทนวิทยากรในการฝึกอบรม จำนวน 1,000 บาท
 - ค่าอาหารและอาหารว่าง จำนวน 6,000 บาท
 - ค่าสื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน 8,000 บาท
- บุคลากร**
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดทำหน้าที่อบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องและอันตรายจากสารพิษชนิดต่างๆจำนวน 2 คน/ 1 วัน
 - ปลัด อบต. ทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และดูแลการฝึกอบรม 1 คน/ 1 วัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ปลายปี 2542	- ประชาชนได้รับความเดือดร้อน จึงร้องเรียนและขอความช่วยเหลือจาก อบต.	อบต.หนองโพรง
ปลายปี 2542 – ต้นปี 2545	- ประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น จำนวน 3 ครั้ง	นายก อบต. / ปลัด อบต./สภา อบต.
กุมภาพันธ์ 2545	- จัดทำโครงการเพื่อจัดอบรมอาสาสมัครและวางแผนการดำเนินงาน	นายก อบต. / ปลัด อบต./สภา อบต.
พฤษภาคม 2545	- ประสานงานให้ผู้นำชุมชนคัดเลือกอาสาสมัครหมู่บ้านละ 10 คน รวม 130 คน	ปลัด อบต./ผู้นำชุมชน
พฤษภาคม 2545	- เตรียมการฝึกอบรม - ประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและ อบต. ทำตาม เพื่อเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่อาสาสมัคร	นายก อบต./ปลัด อบต. /เจ้าหน้าที่ของ อบต.
23 มิถุนายน 2545	- จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม สาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 1 วัน	อบต. หนองโพรง / สาธารณสุขจังหวัด
มิถุนายน 2545	- อาสาสมัครเริ่มการสังเกตการณ์ และแจ้งเหตุให้ อบต. ทราบเมื่อพบปัญหาหรือการทิ้งสารพิษจากโรงงาน	อบต. หนองโพรง / อาสาสมัคร

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดปราจีนบุรี

อบรมให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. โรงงานในพื้นที่จำนวน 13 แห่ง มีการสร้างมลพิษและปล่อยสารเคมีลงในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ทางการเกษตรของชาวบ้านและในแหล่งน้ำ
2. ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้กับโรงงานมีความกังวลถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากสารเคมี และขยะพิษที่เกิดจากโรงงาน แต่ชาวบ้านไม่มีความรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่สามารถเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาแก้ไขปัญหา
3. ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากโรงงานไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และไม่ได้ตระหนักหรือรับทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น หากมีการทิ้งสารเคมีจากโรงงาน

หลังการดำเนินการ

1. ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับโรงงานให้ความสนใจเกี่ยวกับการทิ้งขยะพิษจากโรงงานมากขึ้น จากเดิมชาวบ้านมีการแจ้งเรื่องการทิ้งขยะพิษจำนวน 2 ครั้ง หลังจากจัดทำโครงการแล้วชาวบ้านแจ้งข่าวจำนวน 4 ครั้ง นอกจากนั้นชาวบ้านยังสนใจสอบถามข้อมูลต่างๆ จากอาสาสมัครและ อบต. มากขึ้น
2. อบต. ได้รับการแจ้งให้ทราบเร็วขึ้นเมื่อโรงงานทิ้งสารพิษ หรือกำจัดขยะพิษโดยวิธีที่ไม่เหมาะสม นอกจากนั้นชาวบ้านยังนำตัวอย่างขยะที่โรงงานทิ้งไว้มาให้ อบต. ตรวจสอบว่าเป็นสารพิษประเภทใด และมีอันตรายอะไรบ้าง ซึ่งสารพิษที่ตรวจพบส่วนใหญ่จะมีธาตุเหล็กปนเปื้อนอยู่
3. จากการดำเนินการที่ผ่านมาประมาณ 1 ปี อบต.หนองโพรงสามารถแก้ไขปัญหาที่ชาวบ้านร้องเรียนเข้ามาได้ประมาณร้อยละ 50

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. อาสาสมัครในบางหมู่บ้านที่อยู่ห่างจากโรงงาน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย	1. ใช้วิธีการพูดคุยและอธิบายให้อาสาสมัครทราบถึงความสำคัญของการติดตามตรวจสอบปัญหาสิ่งแวดล้อม
2. ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม	2. ให้อาสาสมัครที่อยู่ในพื้นที่พูดคุย และถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม สิทธิหน้าที่ของประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่ประชาชน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวให้ อบต. ทราบในที่สุด

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ โดยสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงคือ แนวความคิดของผู้บริหารที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่

ตลอดจนความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในพื้นที่ ที่จะเป็นส่วนช่วยให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ
ได้ด้วยดี

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นางเปรมณัส ฤทธิ์รอด
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพรง
ที่อยู่ : ตำบลหนองโพรง อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี
โทรศัพท์ : (037) 209-413

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 5 ถนนโคกขวาง-ระเบาะไฟ ตำบลหนองโพรง อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี 25140
ขนาดพื้นที่	82.95 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	4,832,083.82 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 6.31 % เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 5.02 % ค่าจ้างชั่วคราว
งบประมาณรายได้	12,287,781.90 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 64.92 % จัดเก็บเองและรัฐจัดเก็บให้ 11.42 % เงินอุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	8 คน 4 คน พนักงานท้องถิ่น 4 คน ลูกจ้างประจำ
จำนวนประชากร	9,650 คน
จำนวนครัวเรือน	3,854 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	5,000 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลหนองโพรงอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอศรี มหาโพธิ ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 13 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นที่ดอนและที่ราบ มีลำห้วย 2 สาย มี ถนนทางหลวงผ่านและมีคลองธรรมชาติไหลผ่าน สถานที่สำคัญของตำบล ได้แก่ วัด 9 แห่ง โรงเรียน ประถมศึกษา 8 แห่ง สถานีอนามัย 3 แห่ง และสถานี ตำรวจ 1 แห่ง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และมีอาชีพเสริมคือ รับจ้าง และปลูก ผักสวนครัว